

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie radcy prawnego P. L. obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2023 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej kasacji Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 27 września 2022 r., sygn. akt [...], zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 25 marca 2022 r., sygn. akt [...]

postanowił:

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. zasądzić od Krajowej Izby Radców Prawnych w W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20,00 zł (dwadzieścia złotych zero groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Radca prawny P. L. został obwiniony o to, że w dniu 8 listopada 2018 r. w T. powiatu h., zajmując stanowisko Sekretarza Gminy T., w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego [...] chcąc, by świadek W. K. popełnił przestępstwo złożenia fałszywych zeznań, nakłaniał go do sporządzenia pisemnego oświadczenia i złożenia zeznań niezgodnych z prawdą, w których miałby zeznać, że Wójt Gminy T. nie polecał mu wykonania przy użyciu koparki prac polegających na zakopaniu śmieci i odpadów zielonych, szkła i plastiku przy

Plebanii Parafii w T., co wypełniło dyspozycję art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k., za co został skazany prawomocnym wyrokiem z dnia 5 lutego 2021 r. przez Sąd Rejonowy w H. [...] Wydział Kamy (sygn. akt [...]), tj. o czyn określony w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 KERP.

(wniosek o ukaranie z dnia 7 grudnia 2021 r., k. 219-226 akt o sygn. [...]).

Orzeczeniem z dnia 25 marca 2022 r., sygn. akt [...], Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych [...], uznał obwinionego P. L. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych orzekł wobec niego zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres dwóch lat, zaś na podstawie art. 65 ust. 2 b ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych orzekł dodatkowo wobec obwinionego zakaz wykonywania patronatu na okres sześciu lat. Ponadto obciążył obwinionego P. L. kosztami postępowania dyscyplinarnego, w wysokości 1.865,80 zł (orzeczenie z dnia 25 marca 2022 r., k. 236-236v akt o sygn. [...]).

Odwołanie od powyższego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w L. wniósł obwiniony r. pr. P. L., zaskarżając je w całości i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść zapadłego orzeczenia w zakresie kary, która była rażąco niewspółmierna w stosunku do czynu.

Podnosząc ten zarzut wniósł o uchylenie wydanego orzeczenia i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu, ewentualnie o jego zmianę i wymierzeni kary sześciu miesięcy zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, oraz zakazu wykonywania patronatu na okres trzech lat (odwołanie obwinionego, k. 256-260 akt o sygn. [...]).

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Rady Radców Prawnych w W. orzeczeniem z dnia 27 września 2022 roku, sygn. akt [...], zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uznał obwinionego winnym tego, że w dniu 8 listopada 2018 r. w T. powiatu h., działając wspólnie i w porozumieniu z M. L., w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego o sygnaturze akt Prokuratury Rejonowej w H. [...] chcąc, aby świadek W. K., składając w tym postępowaniu zeznanie mające służyć za dowód, zeznał w tej sprawie nieprawdę,

nakłaniał go do sporządzenia pisemnego oświadczenia i złożenia zeznań niezgodnych z prawdą, w których miał zeznać, że Wójt Gminy T. S. C. nie polecał mu wykonania przy użyciu koparki prac wskazanych przez Proboszcza Parafii w T., za co P. L. został uznany winnym występku z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w H. [...] Wydział Kamy z dnia 5 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]), tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

W miejsce orzeczonej w pkt 1 kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas dwóch lat, Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych karę nagany, zaś w miejsce orzeczonego w pkt 2 zakazu wykonywania patronatu na okres sześciu lat, orzekł na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na czas dwóch lat. W pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie zostało utrzymane w mocy. Ponadto Sąd Dyscyplinarny II instancji zasądził od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.800 zł (orzeczenie z dnia 27 września 2022 r., sygn. akt [...], k. 284-285 akt o sygn. [...]).

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W., który zaskarżył je na niekorzyść obwinionego w zakresie kary, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu rażącą niewspółmierność kary dyscyplinarnej poprzez wymierzenie kary zbyt łagodnej w stosunku do popełnionego deliktu dyscyplinarnego, w szczególności stopnia jego społecznej szkodliwości i stopnia winy.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie pkt 1.2 zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania (kasacja, k. 302 akt o sygn. [...]).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 62³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych kasacja może być wniesiona jedynie z powodu rażącego naruszenia prawa lub rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej.

W niniejszej sprawie skarżący podniósł w nadzwyczajnym środku odwoławczym jeden zarzut – rażącej niewspółmierności kary. W postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych kasacja może być wniesiona również z tego powodu, co odróżnia postępowanie kasacyjne w sprawach radców prawnych od postępowania kasacyjnego w sprawach karnych.

Odnosząc się do sformułowanego w kasacji zarzutu oraz przedstawionych argumentów, w pierwszej kolejności przypomnieć należy, że pojęcie rażącej niewspółmierności kary oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Należy dodać, że przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo. Chodzi tu więc o różnicę zasadniczej natury, oczywistą, rzucającą się w oczy i niedającą się zaakceptować nieproporcjonalność kary orzeczonej w stosunku do kary sprawiedliwej, zasłużonej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2006 r., SNO 28/06, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2003 r., SNO 56/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2005 r., SNO 6/05, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., SDI 5/12, zob. szerzej: W. Kozielewicz, Problematyka sądowego wymiaru kary w postępowaniu kasacyjnym oraz apelacyjnym przed Sądem Najwyższym, (w:) J. Majewski (red.), Dyrektywy sądowego wymiaru kary, Warszawa 2014, s. 91).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że kara nagany nie może, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności podmiotowo-przedmiotowych tej sprawy, zostać uznana za karę rażąco niewspółmierną – rażąco łagodną.

Skarżący za adekwatną uznał karę czasowego zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, tak jak to zostało orzeczone przez sąd dyscyplinarny

I instancji. Karę wymierzoną przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP uznał natomiast za karę nie do pogodzenia z elementarnym poczuciem sprawiedliwości, niezależnie od stanowiska sądu karnego, który w swoich orzeczeniach realizuje inne funkcje niż sądy dyscyplinarne.

W ocenie Sądu Najwyższego należy przyznać skarżącemu rację co do tego, że czyn popełniony przez obwinionego podważa zaufanie do korporacji radców prawnych i w konsekwencji całego wymiaru sprawiedliwości oraz że stanowisko sądu karnego w zakresie wymiaru kary nie musi być zbieżne z orzeczeniem sądu dyscyplinarnego. Niemniej nie wpływa to na ocenę wymierzonej obwinionemu kary. W tym miejscu przypomnieć należy, że przy orzekaniu kary dyscyplinarnej zawsze trzeba baczyć, czy w konkretnym rozpatrywanym wypadku, zostaną zrealizowane cele odpowiedzialności dyscyplinarnej, jakimi są: ochrona społecznego zaufania do zawodu, ochrona należytych standardów i poziomu jego wykonywania, skuteczne egzekwowanie prawnych konsekwencji w przypadku indywidualnych zachowań przedstawicieli właściwej organizacji publicznej naruszających reguły postępowania wyznaczone pojęciem godności lub powagi urzędu albo zawodu, czy naruszających reguły wykonywania zawodu wyznaczone ukształtowanymi normami zawodowej sztuki, etyki i deontologii (por. np. T. Kuczyński, O odpowiedzialności dyscyplinarnej pracowników, Państwo i Prawo 2003, nr 9, s. 60 – 61).

W świetle całokształtu okoliczności sprawy, przy w pełni prawidłowym zastosowaniu dyrektyw wymiaru kary uzasadnione byłoby zastosowanie kary surowszej. Jednak nawet w przypadku uznania, że odpowiedniejszą byłaby surowsza kara wskazana we wniosku kasacji, nie sposób uznać, że zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną, a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary, tj. że kara nagany jest karą rażąco niewspółmierną, a tylko stwierdzenie rażącej niewspółmierności kary pozwalałoby na uwzględnienie kasacji.

Należy podkreślić, że kara nagany nie jest najniższą w katalogu kar możliwych do wymierzenia za popełniony przez obwinionego czyn, zarazem w ustawie o radcach prawnych nie została określona kara jaką sąd dyscyplinarny może orzec za przewinienie. Brak takiego określenia wynika z faktu, że katalog przewinień dyscyplinarnych ma charakter otwarty. To sąd dyscyplinarny dokonuje

wyboru rodzaju wymierzonej kary. Podejmuje on decyzję przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności podmiotowo-przedmiotowych, dyrektyw wymiaru kary, tak aby wymierzona kara była dolegliwością adekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu. Tak w tej materii orzekł sąd dyscyplinarny II instancji.

Konkludując, w ocenie Sądu Najwyższego karę nagany wymierzoną obwinionemu w niniejszej sprawie, można uznać za łagodną, jednak nie za rażąco nieproporcjonalną. Z tego powodu zarzut podniesiony w treści nadzwyczajnego środka zaskarżenia przez Zastępcę Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W., był niezasadny.

Sąd Najwyższy obciążył Krajową Izbę Radców Prawnych w W. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20,00 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]